

*Suomi,
pyörä ja
jussi*

*Jussi
Saarikoski*

SUOMI, PYÖRÄ JA JUSSI

SUOMI, PYÖRÄ JA JUSSI

Jussi Saarikoski

© 2024 Jussi Saarikoski

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7062-7

Kiitokset

Lämmin kiitos tämän kirjan syntymisestä kuuluu monille sekä Suomessa että muualla Euroopassa asuville ystäväilleni ja tuttavilleni. Erityiskiitoksen haluan osoittaa entiselle työtoverilleni Matti Illille ja entiselle luokkatoverilleni Lauri Jaakkolalle ja ystävälleni Kirsi-Marja Korhoselle, jotka ovat antaneet arvokkaita kommentteja ja ideoita käsikirjoitusvaiheessa.

Lyypekissä asuvat hyvät ystäväni Uwe ja Marianne Siemsen, jotka olen tavannut vuosien mittaan monta kertaa palatessani Eurooppakierrokseltani, ovat jatkuvasti kannustaneet minua kirjan kirjoittamiseen samoin kuin sisareni Liisa Saarikoski, joka matkoille saattamisien lisäksi on ollut Suomessa asuvana tukihenkilönä, jollainen pitkän matkan yksinään pyöräilevälle on todella merkityksellinen. Monipuolisen, kannustavan viimeisen silauksen sain Beetalukijapalvelusta, jonka yksittäinen asiantuntija ei halua nimeään julkisuuteen.

Vantaalla maaliskuussa 2024

Jussi Saarikoski

Sisällys	7
Johdanto	12
1998 Lappeenranta, Kajaani	17
Hankala alku	
Hamina, Karhula, Virolahti, Vaalimaa, Ylämaa ja Lappeenranta	
Yö takkahuoneessa	
Parikala, Punkaharju ja Retretti	
Karhu-uhka	
Arkana yö saarella	
Vihaiset koirat ja epäystävälliset kauppiaat	
Avulias Pertti ja ynseä Valamo	
Leppävirta, Kuopio, Iisalmi ja Kajaani	
Orvo, mainio pyörämestari	
Eversti ja everstinna Asplund	
Oikeassa sängyssä	
Miksi etelään	
2004 Pohjanmaa	47
Turha Ruotsin lenkki	
Etelä-Suomen nähtävyydet	
Ärsyttävä tietyö	
Hengenpelastaja Taisto	
Sukulaisvierailut	
Lauri ja Soili	
Unto ja Miro	
2008 Lappeenranta, Kaustinen	63

Sateinen alku
 Pentti, Regina ja perhe
 Thorvaldsenin patsas
 Harri ja Reiska
 Tyly Vaalimaa ja ystävälliset venäläiset rekkakuskit
 Ylämaan spektroliitti
 Inkeri ja Taito
 Salpa-asema
 Surullinen olviretki
 Kouvolan surmapaikka
 Elvi
 Askolan hiidenkirnut
 Toinen Suomi-retki
 Jalasjärvi ja syntymäkotini Mäntykoski
 Lauri, Soili ja sukulaiset
 Jääkärimuseo ja Kaustisten kansanmusiikkijuhlat
 Jaakko ja Eila
 Pyhäsalmen tanssifestivaali
 Mahtavat järvimaisemat
 Kotiin

2010 Rovaniemi

111

Tuusula ja Kellokoski
 Uuvuttavat Lahden mäet ja Pekka
 Vierumäki
 Heinolan nähtävyydet
 Moottoritietä Visulahteen
 Mikkeli
 Pieksämäki
 Kesäteatterissa
 Saksalainen Steffen
 Lepikon torppa

Kiuruvesi, Iisalmi, Rautavaara, Nurmes, Kuhmo, Sotkamo, Paltamo ja
 Puolanka
 Tervetuloa Lappiin
 Ranskalaispyöräilijät
 Rovaniemi
 Paluumatka alkoi
 Sukulaiset Oulussa
 Naisrekkakuski ja yö Siikajoen rannalla
 Moitteet Uljuelle
 Suomen keskipiste
 Eläinlääkäri Maria
 Nivalan kuuluisuudet: presidentti Kallio ja pyöräimestari Orvo
 Milla ja Ville
 Juhannus
 Kokkola, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Oravainen, Korsholm ja Vaasa
 Lauri ja Soili
 Jurvan radalla
 Esteri
 Liisa ja Mauno
 Isojoki, Merikarvia ja Reposaaari
 Yyteri ja Liisa
 Euran taiteilijat ja Eelin
 Alastaron radalla
 Omituiset kirkkokäynnit

2018 Kittilä

213

Pyörävaurio
 Juna- ja bussimatka Kittilään
 Paluumatka alkoi
 Kutsu saunaan
 Veikko ja Kellosuvannon laavu
 Arin ja Irenen käsityöpaja

Rovaniemi
 Lamminkartano
 Vaclav ja Lucie
 Lukas ja Tuomo
 Elsa
 Lisää Nordkappin kävijöitä
 Hannu, Kati ja Nikke
 Saarikoski ja yö tanssilavalla
 Pyörämestari Orvo
 Julia ja Sakari
 Auto-onnettomuus
 Eija ja Otto, Sinikka ja Kari
 Soili, Lauri, Hanna ja lapset
 Sukulaiset
 Kati Oulusta, Taisto, Anja ja Tuure Jokipiistä
 Tuula ja Juhani, Tiina, Tero ja Valtteri

2019 Ahvenanmaa ja Saksa

248

Liian suuret matkapakkaukset ja yö tien varressa
 Juha
 Ulla, Petri ja Joni
 Australialaiset ja vaikeudet ennen Turkua
 Turku, Villet ja satama
 Laivaan, mutta ei Maarianhaminaan
 Sune
 Maarianhamina ja Hummelvik
 Kastelholma ja Bomarsund
 Karen ja Jerd uudelleen
 Torsholma ja Brändö, Jörg ja Inga
 Petri ja Naantali
 Enos
 Kakola ja Turun linna

Ruissalo
Kari ja Camilla
Ulla ja Petri jälleen ja sitten kotiin
Pikavisiitti Saksaan

Liite 1

288

Johdanto

Varsinainen pitkien matkojen pyöräilyharrastus alkoi sattumalta vuonna 1986, jolloin sisareni opiskeli Turussa ja hänen pyöränsä oli siellä hävinnyt. Jo opiskeluaikana olin kuitenkin tehnyt joitakin pitkiä pyörämatkoja Suomessa. Koska minulla oli kellarissa pieni kaupunkipyörä, jota en käyttänyt juuri koskaan, lupasin antaa sen hänelle. Halusin kuitenkin ensin testata sen kunnon ja tein sillä koeajon Helsingistä Turkuun.

Turun matkalla pyörällä ajaminen alkoi viehättää ja tein sieltä samalla pikkupyörällä vielä lisälenkin Ahvenanmaalle, mitä eräs työtoverini oli suositellut pyöräilykohteeksi. Silloin minulla ei ollut edes telttaa yöpymiseen, vaan nukuin ulkona camping-alueilla ja metsäkallioilla. Sää oli koko ajan aurinkoinen, joten taivasalla nukkuminen ei ollut mikään ongelma.

Ahvenanmaalta palattuani luovutin kaupunkipyörän sisarelleni ja ostin Turusta niin sanotun harjoituskilpapyörän, millä ajelin tyytyväisenä takaisin Helsinkiin.

Ensimmäisen pitkän pyörämatkan Suomen ulkopuolelle tein seuraavana kesänä 1987 Ruotsin, Tanskan, Hollannin ja Belgian kautta Englantiin. Sillä matkalla en oivaltanut vielä kirjoittaa muistiin joka ilta päivän tapahtumia, minkä otin tavakseni jo seuraavan kesän matkallani Italiaan ja Monacoon. Sen seurauksena käsin kirjoitettuja matkapäiväkirjoja on kertynyt tähän mennessä noin metrin korkuinen pino.

Sain tuttaviltani ja pyörämatkoilla tapaamiltani henkilöiltä monen vuoden aikana kehotuksia kirjoittaa kirja, kun kertoilin heille, mitä taas matkalla sattui. Luulin, että fillarointi olisi paljon mukavampaa kuin kirjoittaminen. Sitten kun ei ollut enää työesteitä, aloin keväällä 2017 siirtää tarinoitani raakamateriaalista tietokoneelle ja huomasin, että kirjoittaminen on melkein yhtä hauskaa kuin pyöräily, sillä kirjoittaessani elin tapahtumat uudelleen, kun samalla yhdistin juttuihin ottamani valokuvat. Koska minulla ei

ensimmäisillä matkoilla ollut digikameraa, olen skannannut ensimmäisten matkavuosien kuvat koneelle dioista ja paperilta, joten niiden laatu ei ole yhtä hyvä kuin myöhempien digikuvien. Alkuvuosien kuvastoa olen täydentänyt internetistä saamillani monilla kuvilla, joita on ollut saatavillani niiltä alueilta, joitten läpi olen pyöräillyt. Useimmat internetistä saamani kuvat ovat peräisin Piaxabayn tarjoamista korkealaatuisista kuvastoista, joista haluan esittää järjestelmän tekijöille parhaat kiitokseni.

Joka kevät heräsi kaipuu tehdä pyörämatka vielä kerran uudelleen ja niin siitä vähitellen muodostui säännöllinen harrastus, johon ei näköjään ole tullut ainuttakaan poikkeusta, kunnes korona teki esteen pyöräharrastukselle.

Olen keskittynyt kirjassa kertomaan ennen kaikkea tapaamistani ihmisistä, tapahtuneista sattumuksista ja tilanteista, joita kohtaa jokaisella matkalla ja vain kuvat puolestaan saavat kertoa nähtävyyksistä, joista en tekstissä kerro paljoakaan. Kuvat ovat kuitenkin oleellinen elementti täydentämään tilannekuvauksia. Mielestäni erityisesti ihmisten tapaaminen tekee matkoista mielenkiintoisia, jännittäviä ja ainutkertaisia.

Kesästä 1988 lähtien ovat fillarimatkojeni käännepisteet olleet

1988 Italia ja Monaco

1989 Budapest

1990 Espanjan Santander ja Pamplona

1991 Tsekkoslovakian Praha Ruotsin ja Norjan kautta

1992 Ranskan Bretagne

1993 Englanti, Skotlanti ja Irlanti

1994 Kroatia

1995 Italia

1996 Norjan Mo-i-Rana

1997 Saksa Ruotsin ja Tanskan kautta

1998 Kajaani

1999 Italian Torino

2000 Espanja

2001 Berliini, paluu Tanskan ja Ruotsin kautta
2002 Rooma
2003 Saksan ympäriajo, 'Tour de Allemand'
2004 Pohjanmaa
2005 Saksan Schwäbisch Hall Ruotsin ja Tanskan kautta
2006 Hampuri, Ruotsin ja Tanskan kautta
2007 Lyypekki, Ruotsin ja Tanskan kautta
2008 Lappeenranta ja Kaustinen
2009 Norjan Nordkapp
2010 Rovaniemi
2011 Italian Milano, välillä lento Mallorcalle
2012 Saksan Worms
2013 Slovakian Bratislava, välillä lento Rodokselle
2014 Ranskan Nancy
2015 Ranskan Nizza ja jäähdyttelymatka Sotkamoon
2016 Saksan Rügen
2017 Itävalta
2018 Kittilä
2019 Ahvenanmaa ja Saksa
2020 - 2024 korona esti pitkät pyörämatkat kokonaan

Matkan suunnittelu

Ensi sijassa matkojen käännepiste on määräytynyt sen mukaan, jos olen saanut henkilökohtaisen kutsun joltakin aikaisemmalla matkalla tapaamiltani henkilöiltä. Usein myöskin joku tuttava tai matkalla sattumalta tapaamani pyöräilijä on kertonut mielenkiintoisista matkakohteista. Reittisuunnitelman tein aikaisemmin paperikarttojen avulla, mutta myöhemmin olen tehnyt sen Google mapsilla. Tutkin useimmiten myös, onko campingalueita reittini varrella, mutta en välitä, vaikka niitä ei olisikaan jossakin reittini osalla. Mitään hotelli-, laiva- tai muita varauksia en yleensä tee koskaan etukäteen, mutta silti olen aina keksinyt yöpaikan

jostakin, joko campingalueelta, talosta, metsästä tai muualta enkä koskaan ole joutunut ajamaan tai kävelemään läpi koko yön.

Jokaista pyörämatkaa varten teen oman varusteluettelon, joka 40:n vuoden aikana on vähitellen kehittynyt sopivammaksi vuosi vuodelta, sillä olen aina matkan jälkeen korjannut luetteloa merkitsemällä siihen tavarat, joita en matkalla käyttänyt ollenkaan ja täydentänyt luetteloa puuttuvilla tavaroilla. Luonnollisesti on matkan varusteluettelo tehdessä otettava huomioon mm. matkan käännepeiste, etelään vai pohjoiseen, matkan pituus, sääennusteet ja mahdolliset vierailukäynnit.

Lisäksi on eri tavarat sijoitettava laukkuihin sopivasti niin, että paino jakaantuu suunnilleen tasan pyörän vasemmalle ja oikealle puolelle ja etupainotteisesti niin, että raskaammat tavarat ovat etulaukuissa ja kevyemmät ja tilaa vievät tavarat takalaukuissa. Laukkuja pakattaessa on otettava huomioon myös, miten usein ja missä tilanteessa mitään tavaraa tarvitsee, jotta tavara olisi kätevästi saatavilla nopeasti tarpeen mukaan. Myös turvallisuusnäkökohta on pakatessa syytä ottaa huomioon niin, että ne tavarat, jotka ovat tärkeitä tai arvokkaita ovat aina otettavissa mukaan, jos on poistuttava pyörältä esimerkiksi ostoksille. Yleinen sääntö on lisäksi se, että kannattaa ottaa mukaan aina mahdollisimman kevyitä tuotteita, jotta varusteiden kokonaispaino minimoituisi.

Näitä sääntöjä noudattaen on varusteluettelo muodostunut liitteen yksi mukaiseksi suunnatessani matkan etelään. Pohjoiseen suunnatuilla matkoilla on luonnollisesti paksuja vaatteita otettava mukaan enemmän. Yksityiskohtainen tavaraluettelo ja matkan valmistelutoimenpiteet on esitetty liitteessä yksi.

Kun lopetin työt eläkkeelle päästyäni, sain työnantajalta lahjaksi navigaattorin, jota käytin matkoilla parina kesänä. Luovuin kuitenkin siitä, koska navigaattori aiheutti häiriöitä matkamittariin. Sen pieni näyttö myös kiilsi auringon valossa ja sen paristot oli vaihdettava kovin usein erityisesti

sadesäällä. Sain myös paremmin kontaktin paikallisiin ihmisiin, kun jouduin kyselemään reittiapuja heiltä sen sijaan, että näpräisin navigaattoria.

Pakattu kilpapyörä matkalle lähtiessä.

Kolmeen liikenneonnettomuuteen olen joutunut 40 vuoden aikana, mutta aina olen selvinnyt ilman sairaalakäyntiä. Kerran olen joutunut vaihtamaan uuteen pyörään, mutta vakuutusyhtiö korvasi kaikki siitä johtuvat kustannukset.

Olen tehnyt yli 40:n vuoden pyöräurallani lukuisia matkoja Suomessa muualle Eurooppaan suuntautuneiden matkojen lisäksi. Tähän kirjaan valitsin niistä seitsemän. Matkojen käännepesteet Vantaalta ovat olleet 1998-2019 aikajärjestyksessä: Kajaani, Pohjanmaa, Lappeenranta ja Kaustinen, Rovaniemi, Kittilä ja Ahvenanmaa. Kerron kirjassani ennen kaikkea tapahtuneista sattumuksista ja tilanteista. Kuvat täydentävät tilannekuvauksia. Erityisesti erilaisten ihmisten tapaaminen on tehnyt matkoista mielenkiintoisia, jännittäviä ja ainutkertaisia.

